

Bedoga, les nevades són sempre intenses. Lluny d'ací, a la Vall del Bac (Garrotxa), en terreny propici també per als grans boscos, es troben dues masies anomenades *Les Bedoses*: *La Bedosa de Dalt* i *La Bedosa de Baix* (*laxbedózas*), segons va indicar l'excel·lent informador Sr. Rubio (Oix, Terrado 1989).

L'evolució *-osa* > *-oga* (de *vegades -uga*), es un fenomen ben conegut en la zona entre la Noguera Ribagorçana i la Noguera Pallaresa. En donarem alguns exemples, que acabaran de dissipar els escrúpols que encara hi puguin quedar sobre l'etimologia proposada.

Topònims relacionats pel sufix:

La Boixoga. Nom d'una partida en el terme de Castissent (Pallars Jussà). Sembla ser el mateix que *ad* *Boxora* del doc. de 1054 (infra) i probablement *la Boixeruga* (infra) car tots tres són a Castissent. Hi ha també el *Graller de la Boixoga* a Espluga de Serra (Pallars Jussà). Es tracta evidentment d'una alteració de *Boixosa*, que apareix com *Adboxora* o *Adboxosa* en el Cartoral d'Alaó: «et est ipsa terra in *Castro Sancti*, in loco ubi dicitur *Adboxora*» (a. 1054) (Corral, Cart. Alaón, 253.6); en l'índex de noms de lloc Corral escriu *Adboxosa*, la qual cosa pot fer pensar que *Adboxora* sigui una errada de l'edició.¹ L'element *Ad-* inicial pot explicar-se perfectament per mala segmentació de la preposició llatina *ad*, fenomen que es documenta molt antigament (cf. *Tópica Hespérica* II, 179-180).

La font de la Boixeruga (Terrado, 1990). Nom d'una font a Castissent. Sembla clar que es tracta, com en el cas anterior, d'un derivat de *boix*: **Boixerosa*. Després de la pèrdua de la *-s*, tan freqüent en català que no creiem necessari explicar-la, la seqüència *o-a* passa a *u-a* (**boixeroa* > **boixerua*, com *coa* > *cua*). L'epèntesi de la consonant *-g-* no és tampoc estranya: pensem en el topònim *La Cluga* a Cornudella (alta Ribagorça), que suposa l'evolució *La Clusa* > *La Clúa* > *La Cluga*, i com en *Gargalluga*, *Pedrugues*, *Serruga*, *Treboluges* (infra). Sense *-g-*, veg. *Argestues*.

La Gargalluga (Castissent) (Terrado, 1990). Cf. el nom de la conífera *gargalla* (DECat, s. v.). I *La Gargalla* (Terrado, 1989), partida de muntanya a Llessui.

La Serilloga. Nom d'una partida al SO. de Lluçars (baixa Ribagorça). Com en el cas de *La Bedoga* i *La Boixoga*, ens trobem enfront d'un fitònim. Potser caldrà pensar en un derivat de *senill* (cf. DECat, s. v.) —pensem el nom de lloc i de persona *Senillosa*— amb rotacisme [?] de la consonant nasal. Però no es pot descartar tampoc que la paraula primitiva sigui *serello*, nom d'una planta herbàcia freqüent en el País Valencià (cf. DECat, s. v. *Serreig*. I article *Sarrero*, infra). Una variant *serrillo* sembla existir a la Vall d'Albaida. A Benavarre es troba la *Font del Sirillo*, situada en el mas del mateix nom. Millor descartar *Senill*, dolent fonèticament.

La Pretoga (Terrado, 1990 i 1991). És una partida a Esplugafreda (Pallars Jussà). El conjunt de les peces de terra que la constitueixen és anomenat *Les Pretogues*. A qui hagi caminat pels pedregams d'aquella ser-

ra que separa la Conca de Tremp de la vall mitjana de la Noguera Ribagorçana no li estranyarà que puguem tenir ací un ètimon com el ll. PETROSA 'pedrosa', amb una metàtesi de la consonant vibrant, típica en aquelles contrades, com en *cabra* > *craba*. A Santa Coloma d'Erdo (Pallars Jussà) hi trobem una forma relacionada *Les Pedrugues* (Terrado, 1990).

Cercant entre les nostres fitxes podríem afegir-hi ben segur més exemples: *La Serruga* (Iran, Terrado, 1983), *Les Treboluges* (Areny, Terrado, 1983). X. T.

¹ No seria estrany un canvi de *Boxosa* en *Boxora*. Pensem que hi ha casos clars de rotacisme en català: *ciresa* > *cirera* o, en toponímia, *malesa* > *Malera* (Vall de Boí). Més aviat per la negligència de l'obra de Corral.

Bedorc, V. *Badorc*

BEDOLL i derivats

Apleguem aquí alguns topònims formats sobre el substantiu comú *bedoll*, nom d'un arbre de fulles caduques triangulars i dentades, propi de zones muntanyoses, que pot atènyer els vint metres d'alçada. El *bedoll* (*Betula pendula*) creix sobretot als Alps i als Pirineus i el seu hàbitat no passa més al Sud del Montseny. Remetem per a més detalls i per a la discussió de l'etimologia de la paraula a l'article *BEDOLL* del *DECat*. És aquesta la denominació de l'arbre en el català occidental, en l'oriental el mot usat és *beç*. Coromines delimita amb precisió les àrees de les dues formes:

«En tot cas avui *bedoll* és el mot usat des del Segre mitjà cap al Nord-Oest, i *beç* ho és a Cerdanya, Catalunya francesa i el vessant Sud pirinenc, des del Cadí fins al Cap de Creus. *Beç* deu ser encara conegut a Andorra (Krüger anotà *bés* a la Maçana, *Die Hochpyr*. A, i 48), però ja allà és *bedoll* el mot més conegut (Krüger el sentí a Erts), que és com ho tinc recollit des d'allí, Segre avall, a Arcavell, Lavansa, Guils de Cantó i Noves de Segre; no cal dir que és general a Pallars i Ribagorça (recollit a Cardós i Vall Ferrera, a Rubió, Valls d'Assua i d'Aneu, Vall de Boí etc.)» (DECat I, 744b37). L'ètimon és el cèltic **BETŪLLOS*, derivat diminutiu del cèlt. comú *BETŪWā*, que procedeix probablement de l'arrel indoeuropea *g^hET-* 'resina, pega'. Sembla ser que per fabricar el betum els gals utilitzaven la resina del *bedoll*. Per a la variant cèltica *BETTO-*, i descendència toponímica, veg. article *Batet/Betera*, supra.

Bedollar, *Canal del*. Al terme de Son (Pallars Sobirà), recollit per Coromines (Son xxxvii, 102.23). *Pron. pop.*: *bedolá*.

Lo Bedollar. A Tornafort, Alt Pallars (Coromines, Tornafort xxxvii, 19.8). Tenim aquí el mot *bedoll* amb el conegut sufix col·lectiu *-ar*, tan usat en fitònims *aranyonar*, *argelagar*, *ginestar*, *pinar*.

La Bedollera. A Castellàs, Pallars Sobirà (Coromines, Castellàs xxxviii, 14.18). Cal considerar aquí el